

במדינה

(המשך ממעמד 33)

סימלי. אינני בעל ייחוס במשנה דיין, שמנסה עושה כל זאת עובדו — דבר שמשום מה שכחה העיתונות לכתוב, כאשר שר משרה בי גנדי ניראה בסביבתו של מנכ"ל. גם דיין ניראה שם, ואם לגנדי הדבר פסול, לשרההחזן או לשרהביטחון לשעבר על אחת כמה וכמה, אבל זה לא נכתב. ראיתי את מנכ"ל אולי פעמיים, לזמן קצר, אבל חקרתי אודותיו הרבה. לדעתי רחוק האיש מפשע מארגון, כשם שיצחק רבין אינו פושע מלכות שנתן חסות וחיפוי לעבריינים כמו מוטי פרידמן, שהתוודן לביתו אחרי עבירותיהם שלו.

מנכ"ל הוא מעין מוכתר או פטרו של שכונת הדרום של תל-אביב, כחול בקשר ריו עם אישי ציבור ממפלגת השליטון, העושים לו טובות מדי פעם בעזורים למי שהוא מקשר בעבורו. כיוון ששכונתו האלה יש גם עבריינים רבים, הוא משתדל גם עובדים כי יקלו בדינם או ישחררו אותם בערבות ממעצר. מנכ"ל גומל לאישי מפלגת השליטון בספקו להם את קולות השכונת. הוא היה קבלן קולות גדול של המערך וכל השנים, וגרבה בבחירות מבני השכונות את התמורה לחסידים ששוגי למנכ"ל. גם לעסקי הפרטים קבלה לא פעם עזרה מקובלת בישראל של היתרים שלא לפי הנהלה, וכך הוא מתקיים ומתפרנס. לקשר אותו בפשע מארגון, להפוך אותו למאור לנפסי או אל קפונה — זהו לא רק אינולת, אלא פשוט רישעות.

רצוי להיות חלש ופרענק

בצאלא מיוזרחי גדל בשכונת הדרום, החל את דרכו שם, נעור כי מנכ"ל שכונתו הקשות. הוא גדל גם עם רחמים אחרוני, ש"עבר" הוא: גניבה פרי בעבורו, החזקת 140 דולאר, בעלי רשות, בצאלא אינו מוכן שלא לומר שלום ברחוב לרחמים, כשם שרבים לא היה מוכן לנתק את קשריו עם מוטי פרידמן, השאלה היא, כמובן, איזו חברות מסוכנות יותר מבחינת הדוגמה הלאומית, ואת מי צריכה העתונות לתקוף ובסדרות מפרצות: ראשי-ממשלה המזמין עבריינים פשע מוגן כמוטי פרידמן, או קבלן-בניין המזמין קצב בעל עבר?

ושאלה קטנה היא, כמובן, כמה זמן יוכירו לאדם את עברו, ואם לא יגינו לו לעולם להפוך ללא-עברייני ולאיש מקור בל בחברתו. אם אחת לעשר שנים יסמרו מחדש סיפורים ישנים, איזה סיכוי יש לעברייני בעבר הרחוק להפוך לאזרח תגון? הדוגמה של בצאלא מיוזרחי חשונה, כיוון שהיא מצביעה במופגן על צביעות מסוימת בבחירת מטרות הכתיבה. איש השכונות, פרענק, שששה כנאה ומיליון לירות והפך למלונאי ענק, ודא שהיה פרישע ועברייני. אילו חיפשו הלוחמים בפשע המארגון את הפרוטקצוריהם, היו יכולים לכתוב סדרות מאלפות על בעלי עסקים למיניהם.

רשת מלונות דן הוקמה בהון של קבוצה הקרויה ישראל-יאמר, שחבריה אלמוניים עד היום פרט לשניים שעמדו בראשו. האחד הוא מסך הרוביץ והשני סם פרידלנד, בעל רשת גלילות ענק באמריקה (פוד-פרי). שניהם זכו בפריסם רב לפני ששר שנים באמריקה עת התגלה כי מסך הרוביץ, עורר-הדין ממאמץ שהיה נשאי מלונות דן, הוא בצינו ושושן של מאור לנסקי בעסקים שונים. הרוביץ מחזק פעמים רבות בספריו של תגן מסיק על לנסקי כמי שעמד במרכז מימון התיאטר רים והשחזר של לנסקי באיי-באמא, וכן כקשר בעיסקי הבראות הכסף של לנסקי לבנק של טיבור רוזנברג בשווייץ.

אם כן, הכספים שבהם הוקמו מלונות דן עולים להיות קשורים בפשע המארגון האמריקאי ובמאור לנסקי. נראה כי כדי שתזכה להיות נושא לחקר קירה מצד עיתונות מסוימת עליה להיות קודם כל חלש, חסר קשרים עם המפלגה השלטת, פרענק, וכן מי שלא שדד את אוצר המדינה בתקופה נחלה.

כאשר רצה מי שתפס לימים ליועץ של דון קורליאנוה להיות פושע כמו אחיו, שיכנעו הדון להיות עורר-דין — בנימין כי עורר-דין ואחד גונב בתיק שהשחרר שלו יותר מכמה פושעים ומשכר שנה. נראה כי ישמע אמת זו טרם הגיע אל לוחמי המשפט המארגון, אך בדבר אחד הם הצליחו: שבת הסיטו את מוקד תשר מתהלתו: חלש המוגן, במזונו המדינה, ואיפשרו למישרטה ולמסדה-הכנסה להתרכן, כהרגלם, בעבריינים קטנים אלימים.

(המשך ממעמד 29)

שר-החקלאות אריאל שרון, שהעביר חלק מחוותו החקלאית הפרטית על שם אשתו, אנשי מנהל-מקרקעי-ישראל תובעים מזה זמן רב להעלות את מחירי החכרת הקרקעות לקבוצים שסבלו מחוסר קרקע ו קיבלו לעיבוד בהחכרה מקרקעות המדינה במקומות מרוחקים ממקומות יישוביהם. תעריפי ההחכרה נקבעו לפני יותר מעשר שנים ולא הועלו מאז. למרות העלייה ה מסחררת באינדקס ובמחירי התוצרת ה חקלאית שהם מגדלים על אותן אדמות חכורות.

ביום מן הימים תובא להכרעתו של שר החקלאות הבעיה: האם להעלות את מחירי ההחכרה, או לא? השאלה הנשאלת היא אם יוכל אריק שרון להיות אובייקטיבי בשיקוליו בנושא זה כאשר פירושה של החלטה להעלות את מחירי ההחכרה לגבי תחיה חוספת תשלום גם מצידו ומצד אשתו, בסדר גודל של עשרות אלפי ל"י לשנה, למינהל-מקרקעי-ישראל.

על רקע שתי דוגמאות אלה יובן מדוע היה היועץ-המשפטי-לממשלה, פרופסור אהרון ברק, כה גמרץ בתביעתו לקבוע כללים נוקשים להפרדה מחלטת בין ה שרים לבין עיסקיהם הפרטיים.

על סמך תביעתו של ברק הוקמה ועדת אשר, שהיתה צריכה להמליץ בפני השרים כיצד עליהם לנהוג ברכוש הפרטי עם כניסתם לתפקידיהם. עוד קודם שסיכמה הוועדה את דיוניה הבחירו אחדים מהשרים שאין בכוונתם לוותר על הרכוש והמיפיע לים שצברו ותקימו בעמל של שנים רבות, גם שר המיסחר-והתעשייה יגאל הורביץ,

וגם רעייתו של שר-האוצר שמחה ארליך הבהירו בפומבי, כי אם יעמדו בפני ה ברירה להיפרד מרכושם או לוותר על משרדיהם, יעדיפו את האפשרות השנייה. בשבוע שעבר סיכמה ועדת-אשר את דיוניה. הוועדה המליצה כי שרים בעלי רכוש ומיפעלים ימכרו את זכויותיהם בי נכסים אלה לאנשים שאינם קרוביהם, או לקרובים (שיאנם בני-זוג) שעבדו עימם באותו עסק לפחות שנה לפני התמנותם כשרים.

אולם גם מסקנות אלה של הוועדה לא טיפלו את היועץ-המשפטי. בישיבת ה ממשלה השבוע, בה הוחלט להקים ועדת שרים שתבדוק את המלצות ועדת-אשר ותחליט אם לקבל או לדחות, הצהיר הפרופסור ברק בגלוי כי החלטות הוועדה אינן מספקות אותו וכי לדעתו יש להתמיד בכללים עוד יותר, כפי שנהוג בארצות הברית או בבריטניה.

ברק יטרק את הדלת

ברק המליץ בכל תוקף כי הממשלה תאמץ לפחות את המלצות ועדת-אשר כמיקשה אחת, וכך יהיו סוף-סוף במדינה כללים מחייבים לגבי עיסקי-שרים. עמדתו של היועץ המשפטי נשענת על עקרונות כלליים, הקובעים כי אסור שאדם החולש על אינטרס הציבור והמקבל החלטות בתחום זה יהיה במצב של ניגוד איני-טרסים.

עקרונות אלה מצויים במיספר רב של פסיקדין ובסיפורת המישפטית והם צמחו מתקדימים של פסיקה בדיני חברות, אלה הם העקרונות שעמדו לגנדי עיני חברי ועדת-אשר, שראו אותם כמבנים מאליהם אולם ניסו להית גמישים וללכת לקראת מיספר שרים בממשלה.

מה שאירע הוא שהממשלה סירבה לי החליט בנושא עקרוני בעל חשיבות ציבורי רית זה. הרכב הוועדה שבחנה הממשלה לדון אם לקבל את הצעות הוועדה או להצטרף נראה תמוה ביותר, שכן בין חבריה נכלל גם שר-האוצר שמחה ארליך, שהוא אחד השרים שאל הקשר לעיסקיהם הפרטיים התייחסה הוועדה.

השבוע נתן היועץ-המשפטי לממשלה להבין כי מוטב שהיה תוודר בקבלת החלטות ועדת-אשר ותקבלו כמיקשה אחת, אחרת היא עלולה למצוא את עצמה ללא יועץ-משפטי. ספק אם ממשלת הליכוד תוכל להרשות לעצמה לזכסוס זה: להסתכן בטריקת דלת של תפרופסור אהרון ברק, שתציבור יקבל אותה כמתן הכשר מצד הממשלה לעסקים בלתי-כשרים של חבריה.

יגאל לביב

(המשך ממעמד 24)

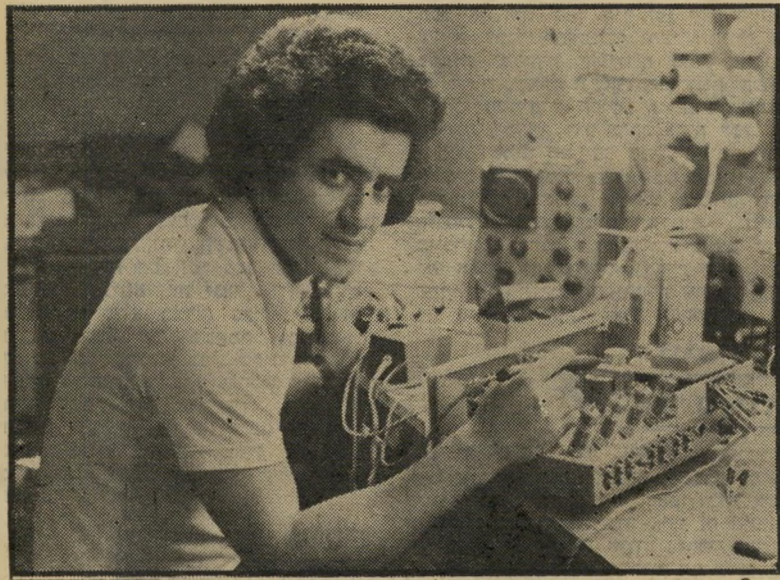
שבועברו של שילנסקי מצוי רישום פילי חמור ביותר. היה כל אדם ברידת מת קומם אילו בגלל אותה פרשה היה שר לנסקי מכונה בפי מישוה בתואר "עברייני ידוע" או "בעל פלילי". אבל דב שילנסקי עצמו לא היסט להש-תמש בתוארים מסוג זה בתוקף תפקידו כח"כ כלפי צעיר שהוא אינו מכיר בכלל. כאשר קיבל שילנסקי את רשות-הדין בור בישיבת ועדת-הפנים של הכנסת, ש התכנסה לדון בנושא הפשיעה בישראל, היה בפיו גילוי מרעיש, "הלילה טילפן אלי אחד", סיפר שילנסקי לחברי הוועדה, "וסיפר לי כי ראה את האלוף במילואים רחבעם זאבי נוסע מתל-אביב למסיבת השתולאים שערך ח"כ אהוד אולמרט בי ירושלים. אמר לי האזרח הגרש: הצלחתי לרשום את מיספר המכונית בה נסע גנדי. לידו ישב נהג ומאחור ישבה בחורה אחת". לטענת שילנסקי ביקש ממנו האזרח לבד דוק את מיספר המכונית בה נסע גנדי, "וכך עשיתי", התפאר שילנסקי. "ברדקל את המקורות שלי התברר לי שאין צל של ספק שהמכונית הזו שבה נסע גנדי רשומה על שמו של אדם בעל עבר פלילי עשיר. הבוקר מסרתי למישרטה את שמו של האדם הזה ואת רשימת חיי קיו ועבירותיו".

"הסיפור הזה", הוסיף שילנסקי ואמר, "מראה עד כמה אנשים אצלנו מצפצפים על כל העולם. כאשר כל אמצעי החקיק שורת במדינה ממוקדים על אדם כמו גנדי

עם ידיד, התנגש במכונית, נפצע קשה. הוכרה לו נכות בשיעור של 30%. מפקד במישרמ-האזרחי, אחרי שאושפו שנה בבית-החולים נשלח על-ידי הוריו לאוסטרליה, שם השתלם במעבדות אלקטרוניות. במרץ 1968 חזר לארץ, ניסה לה קים מעבדה אלקטרונית משל עצמו, לא הצליח בכך. באותה תקופה נישמו גם שתי השרשות הנזקפות לחובות. מספר דודי: "היתה לי חנות ברחוב בול, בשנת 1971 מצאו אצלי מערכת סט ריאו שהיתה חשודה כגנובה. אני קניתי אותה מאדם שהציג את עצמו כעולה חדש. בפסק-הדין שלו קבע השופט שהוא מכיר בצדקתי, אבל הוא נאלץ על פי החוק להרשיע אותי. הוא קנס אותי בקנס של מאה לירות.

"כעבור שנה קיבלתי מצלמה מאדם פרטי שאני מכיר. הסתבר שהאיש מצא אותה במונית. הרעמדת למישפט הורר שיתי על גניבה במציאה. נקנסתי ב-500 ל" ובמאסר על-תנאי."

אחרי שתי פרשיות אלה יצא דודי לגר-מניה, שם השתלם במעבדות חברת בראון בשוטגארט. כאשר השתלטו מחבלים ערי בים על הכפר האולימפי במינכן והחזיקו בחברי המישלחת הישראלית כבני-ערר בה, הציע דודי את עצמו כתחליף לבני הערובה הפצועים שבידי המחבלים. הצע-ה, ששודרה בתחנות הטלוויזיה של גר-מניה, לא התקבלה על-ידי המחבלים. לפני שלוש שנים חזר דודי לארץ, הקים מעבדה אלקטרונית משוכללת ברחוב

טכנאי אלקטרוניקה חבוקק מי הוא עברייני?

אבן-גבירול בתל-אביב, מול השקפים. אלא שנוסף לעבודתו יש לו עיסוקים נוספים. כך, למשל, יש לו מינוי של מפקד איזור מטעם המישרמ-האזרחי לעיתות חיר רום. הוא מחזיק בביתו רובה מישטרתי ברישיון, נהג במכונית מישטרתי בעל מכונית קשר מישטרתי. הוא מחזיק בידו גם רישיון-טיס של מתלמד, שכדי לקבל אותו הוא היה חייב להצטייר בתעודת-יושר מישטרתי.

"זהו סיפור חיי", אמר דודי השבוע, "ואני רוצה שהציבור ישפוט אם זה נכון ודוק שח"כ שילנסקי יכנה אותי עברייני". דודי וזההתלונן, כשהתברר פרטים אלה ביקש שילנסקי לסגת מההאשמות ש העלה בוועדת-הפנים של הכנסת. "אני לא ידע מי האיש", אמר, "ולא אני הוא שפיר-סמתי את שמו. אני גם לא ידע איזה סוג עבירות הוא עבר. אני רק אמרתי שיש לו עבירות וכאורח מילאתי את חובתי ומסרתי את המידע שבידי למישרטה."

במישרטה, שם מוכר דודי כאדם אוראי המסייע למישרמ-האזרחי ולמישרטה, כלו רק לנחן למיקרא תלונות של ח"כ שילנסקי קי. אולם הגיחוך לא פתר את הבעיה שהומחשה בפעם נוספת בפרשה זו: יכולתו של ח"כ להשתמש בחסינותו כדי לפי גוע באזרחים שאין להם יכולת להתגונן על פי ההגיון של ח"כ שילנסקי אסור גם לנסוע עימו במכונית. תמיד יכול להי מצא מישור שטען כי הנוסע בחברת שר לנסקי, נסע בחברתו של אדם בעל עבר פלילי ויריץ להתלונן על כך למישרטה.